

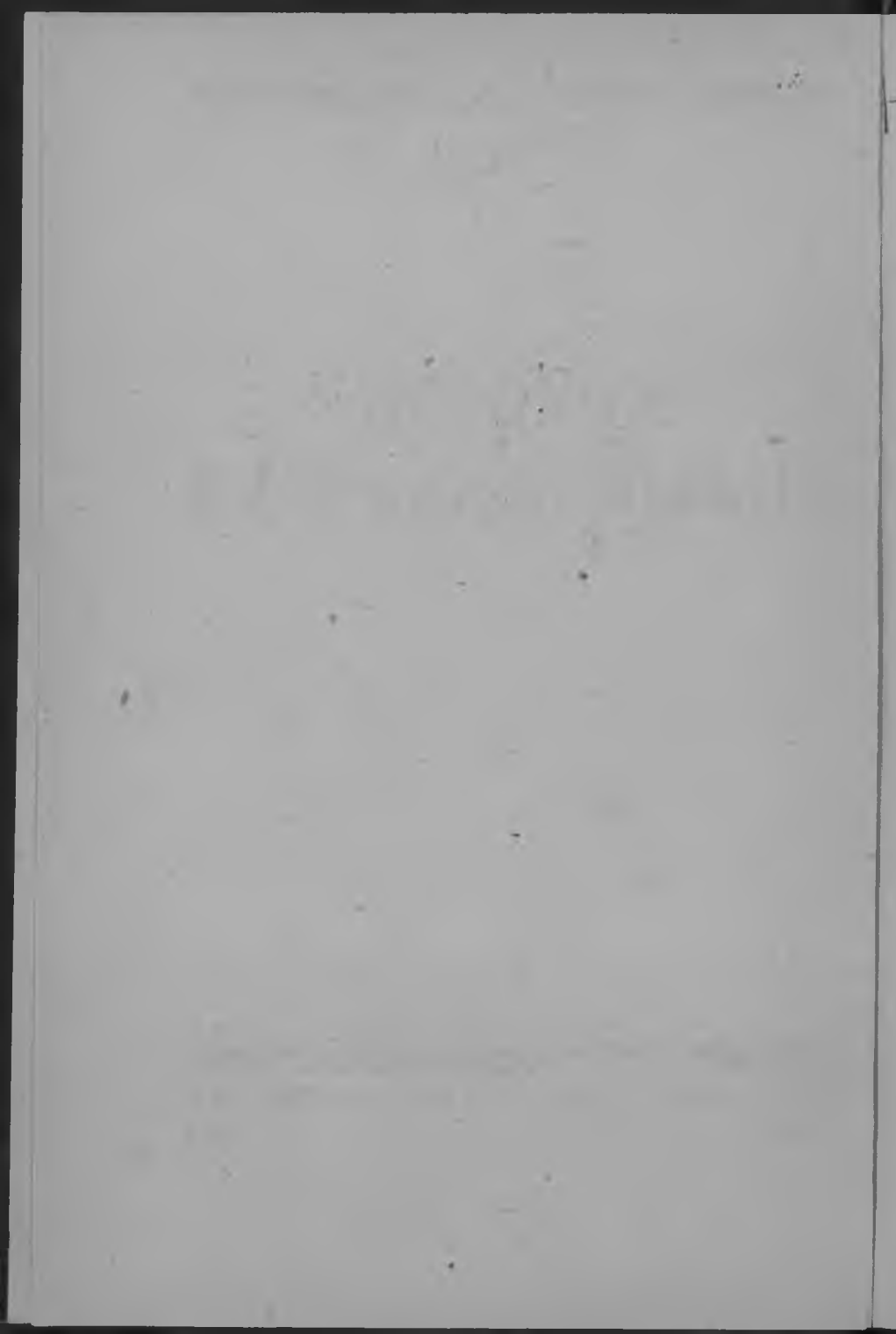
АМОСОВ Н.

ХРИСТОС ЛИЙЫН АЛЬЭ КУЭ

162
—
701

ССР УШЭМ КАЛЫК-ВЛАК РҮДӨ САВЫКТЫШ
Моско ★ 1931

21.11.19

Мад. А.

3-275

АМОСОВ Н.

ХРИСТОС ЛИЙЫН
АЛЬЭ УКЭ

Инв. № 1637

Г.П.Б. в Липр
0.3 1931
Лет № 803

ССР УШЭМ КАЛЫК-ВЛАК РҮДӨ САВЫКТЫШ
Моско — 1931

лаш тыглай шэмэр калыкат, кўтычө-влакат мийэ-
ныт. Нунылан йумын аза „утарышэ“ шочмо нэр-
гэн увэртараш кава гыч шукчо-влак чонгэштэн
волэныт.

Умбакыжэ йэвангэлий тыгэ ойла: Исус 30 ий-
аш лиймыжмөнгө энэрэш тынэш пурэн (чокы-
нэн), варажым проповэдьлан (кумалтышлан) йам-
дылалташ тўнгалын, ышкэ йыржэ 1000-лэн калы-
кым погэн түрлө чудым ончыктылын; тыгэ кошт-
мыжлан, Иудэй кнагазэ дэн фарисэй-влакын кўш-
тэн йодмышт почэш, Рим правичылствэ Исусым
рэстоватлэн да сутыш пуэн. Сут тудым казнить-
лэн — крэстэш кидшым йолжым пудалэн сакэн.
Йэвангэлийын туныктымыж почэш, Исус ышкэ
кумыжло дэнак ындыралташ кайэн, колымыж дэнэ
калыкым йазык дэч сулаш (утараш) төчэн. Кол-
мыжын кумышо кэчыжлан Исус ылыж (угыч чо-
нангын) кыньэлын ышкэ туныктымо йэнгышт-влак
дэк мийэн, вара каваш кўзэн кайэн маныт.

Йумыдымо-влак тыдым чылажымат йомаклан
чотлат. Нуно ныгуштат, нымогай Христосат ли-
йын огыл маныт.

Көн мутшо прамай вара: йумыдымын альэ
йумылан ишаншын?

Йумдымо-влаклан тыдын нэргэн сайын лон-
чылэн налын, йумылан ишанышэ-влакын Христос
нэргэн йомакым ойлымыштлан сайын ваш мутым
пуэн мошташ тыршыман.

ИСУС ХРИСТОС ДЭЧ ИК ВОЗЫМО ЛАСТЫКАТ КОДЫН ОГЫЛ.

Калык историй ушан мыслитэль, писачыл-вла-
кым пэш шуко шинча. Нунын кокла гыч пэш
шукужэ ышкэ туныктымыжым, пашажым калык-

лан кнагаш возэн кодэн. Тэвэ пашазэ класынат куго онышт, туныктышышт-влак — Карл Маркс дэн Владимир Ильич Лэнин — ыльыч.

Карл Маркс пэш шуко кнагам возэн, тудын возымо кнагашт-влак коклаштэ шэмэр калыкклан эн күлэш шэргэ кнагажэ „Капитал“, тушто капитализм общество могай закон почэш кушкэш, кузэ тудо порволмашкэ шушашыжым сэрымэ.

Ты кнага дэн, шуко ончыл рвэээ пашазэ-влак вур йуын ылышэ капитализмым кузэ сұмырашлан тунэмыч. Владимир Ильич туньямбал пролэтар рэволютсо шарлымэ да капитализм вож шуймө жапыштэ ылыш. Тудын вуйлатымыж почэш, Росийысэ пашазэ клас окчабрысэ сэнгымашыш шуктышо күртнө гай пэнгыдэ большэвик партийым ыштыш.

Владимир Ильич вуйлатымэ почэш туньямбал пролэтарын рэволютсо вийжэ чумыралтэ — Комунист Интэрнатсионал (туньямбал комунист-влак ушэм) почылто. В. И. Лэнин пашазэ дэн крэст-йан-влакым рэволютсо пашам вийандэн, пролэтар кугыжаныш пашам сайын виктарэн чыла шэмэр калыкым кузэ сотсиализмыш шукташ, туныктыш. Кызыт Ленинын сэрэн кодымо кнагашт, стачайшт да ойлэмо мутышт-влак дэн пүтүнэ туньямбал пролэтар дэн шэмэр калык рэволютсо пашалан тунэмэш. Тудын туныктымыж почэш туньямбал пашазэ клас, тошто ылышым сұмырэн в сотсиализм ылышым ышташлан кучэдалмашым вийандаш тунэмэш.

Йумылан ишанышэ-влак Исусат куго ушан йэнг лийын, тудат христиан нэргэн туныктымашым луктын манын ойлат. Шуко кумалшэ влак Исусым йумыланак шотлат. Исус Хрисгос христиан нэргэн туныктымашым (учэным) луктын

гын, калыклан иктаж кнагам, сэрымашым, пашажым, т. м кодэн вара? Исус Христос дэч иктаж кнага гына огыл, ик возымо корнат кодын огыл.

Мэ Маркс дэн Лэниным чыла шэмэр калык шинчымылан да мыланна эн лышыл улмыштлан примэрлан нална. Мэ примэрлан ала монар түжэм ий ожно илышэ ушан йэнг „мыслитэль“ „учоный“-влакымат налын кэртына, нунынат, йа ышкэныштын, йа туныктымо йэнгышт-влакын ышкэ туныктымыштым, пашаштым, шонымыштым кагазэш возэн кодымышт уло. Тэвэ примэрлан Грэтсийын талэ, лүман философышт-влакым — Платоным, Аристотельым, Дэмокритым налына. Нуно чыланат „Христос шочмо“ дэч шуко ожно илэныт, тугэ гынат, нунын туныктымышт-влак кнагаш, тыглай, „рукописэш“ возалтыныт. Чын, йужо учоный-влакын пашашт возалт кодын огыл, йа йомын пытэн. Тугэ гынат, шуко куго учоный дэн мыслитэль-влакын пашашт кодын. Шукыжын кызытат саклалтэш. Кызылэш Исус дэч ик возымо ластыкат кодын огыл манмым ушышкына пыштэна.

ИСУС ХРИСТОС ДЭЧ ИКНЫМОГАЙ ПАМЪАТНЫКАТ, ИКНЫМО НАСТАТ КОДЫН ОГЫЛ.

Куго йэнг-влак колат гын, нудын дэч кодшо тукымышт-влак, кэрэк кунамат ты куго йэнгым пагалымэ лүмэш да ушэштаршашлан тудын илымэ курымышто кучылтмо ўзгаржым саклат. 1924 ийын йанвар тылзыштэ шэмэр калыкын куго туныктышыжо — Владимир Ильич колыш. Вара мэмнан эл пашазэ дэн крэстйан-влак мом ыштышт? Мэмнан садэшак Лэнин музэй почылто, кызытшым тудо пэш куго Лэнин инсти-

тутыш савурныш, тушто Лэнинын возэн коды-
мыжым кнагажым лончылыт. Ты институтыш ту-
гак Лэнинын илмыж годым кучылтмо ўзгарымат
погалтын.

Мундыр Сибирисэ Шушэнск сола гыч Лэнинын
сэрымэ ўстэлжым, малымэ кроватшым, пөлэмысэ
тулэч моло насташт-влакымат Москош кондышт
(ожно Лэнин ссылкыштэ улмыж годым Шушэнск
солаштэ илэн). Ты Институтышто Лэнинын
1917 ийыштэ Кэрэнский агент-влак дэч „Разлив“
йэр воктэн шудылыкышто шылын илымэ вэржэ
гыч кондыма наста-влакат улыт.

Мэмнан Москошто Карл Мiркс дэн Фридрих
Энгэльс лүмэш ыштымэ институтат уло. Ты инс-
титутышто Марксын лудмо кнагашт-влак сэрымэ
кнагашт-влак, т. м. улыт.

Тошто саман годсо куго йэн-влакынат шуко
памьатникышт-влак кодыныт. Йужо памьатник-
влак шуко тўжэм ий годсэк саклалтыт. Кунам
гынат, кушто гынат Исус Христос чынак илэн
гын, тудо кумалшэ-влак ойлымо сэмын куго
ушан йэн улмаш гын, тудлэч кодшо калык-влак
тудын (Исусын) илымыжым, туныктымыжым мон-
дыдымаш вэрч кучылтмо арвэржым, кнагажым, да
монь погэн саклышашан ильэ. Тыдэ уло мо вара?
Укэ. Исус Христос дэч ик памьатныкыкат кодын
огыл. Чынак йужгунам йумылан ишанышэ-влак
Исус Христос пудалымэ крэсын пудыргышт-влак,
адак пудашт-влак кодыныт маныт. Сэдэ крэс дэч
кодшо пудыргышт-влакым кажнэ манастирыштэ
ончыктат ильэ. Ты пудыргым чылажымат ик вэ-
рыш погэт гын, ик крэс гына сгыл, ик куго
пёртым йшташ ситышашлык пудырго чумырга.
Пудажат нылыт вэлэ огыл, (кок кид дэнэ кок
йолым пудалаш ныл пуда вэлэ кўлэш ильэ) ала

монар лу дьужинлэн уло. Ты пуда-влак дэн чылаж дэнат адэмым пудалаш гын, адэмэ капыштэ парньа тэмдалтыш вэрат ок код. Монастыр дэн чэркылаштэ „ончыкташлан“ ужалмэ тыгай „памьатныйк влакым“ науко Исусын чын ылымыжым ончыктышо документлан шотлэн ок кэрт.

Йумылан ишанышэ-влӓк адак ончылан каласымэ сэмынак „Исусын ылымыжлан пэш шуко лийэш сандэнэ тудлэч нымат кодын огыл,“ манын кэртыт. Чын, историйыштэ тыгэ лиймэ-влак улыт сандэнэ ик тыдлан гына Христос лийын огыл манаш огына тўнал. Кызытэш адакат Христос дэч нымогай памьатныйкат кодын огыл маным ушышкына пыштэна.

ТОШТО САМАН ГОДСО ИСТОРИК-ВЛАК ИСУС НЭРГЭН НЫМОМАТ ВОЗЭН ОГЫТЫЛ.

Куго ушан йэн-влакым, шукужым мэ нунын ылышышт да пашашт нэргэн возымо гыч палэн шогэна. Куго йэн-влак нэргэн нунын жапыштэ ылышэ историк да писачыл-влак возат.

В. И. Ленинын ылымыж годымак тудын нэргэн стачйа, брошур да кнага-влакым шуко возышт. Мэ ышкэнан оннан колымыж почэшак, тудын ылышыжэ да пашажэ нэргэн йатыр кнагам лукна. Мэмнан адак Карл Марксын ылымыжэ да пашажэ нэргэн возымо йатыр кнагана-влак улыт.

Историк-влак кэрэк кунамат ышкэ пашаштышт куго ушан йэн-влак нэргэн возыдэ кодэн огытыл. Ожно, тошто школлаштэ — гимназийыштэ, рэальный школышто да монь тунэмшэ-влаклан тўрлө тошто кугыжа, полковныйк-влак ылымым лудаш кўштат ильэ.

Тэвэ мут гыч. „Христос шочмо“ дэч шўдө ий ожно ылышэ Рим кугыжа Кай Йулий Цэзар

нэргэн тунэмына ильэ. Цэзар кузэ илэн кунам кыньэлын, кэчэш монар кана кочкын — тыдым чыла йодыштыт ильэ. Ожно историк-влакат ту жапысэ луман йэнг-влакын чыла илышыштым пэш тыкымлэн возэныт. Адак йодына: Исус Христос куго ушан йэнг адак „йумат“ лийын гын, тудын илышыж нэргэн тунамсэ историк дэнэ учоный-влак иктаж мом возэныт вара? Тунам тыгай историк дэн учоный-влак пэш шуко улыт улмаш пэш данлэ (знамэнитый) йэврэй историк Иосиф Флавий, рим историк Тацит, йэврэй писачыл Иустус, Филон, историк Юст Тивэрий, учоный— йэстэствэнник Плиний Старший тулэч молат. Сэдэ учоный дэнэ писачыл-влак тунамсэ жапым пэш лончылэн возэныт, нуно тўрлө тыгыдэ наста-влак нэргэн, калык ончык лэктын шудымо, шинчыдымэ йэнг-влак нэргэнат возэныт, Исус нэргэн гын, иктыжат ик мутымат возэн огыл.

Молан вара тыдэ тыгэ лийын? Моланжэ палэ нуно нымогай Исус нэргэн колын огытыл, тудо лийынак огыл, сандэн колынат огытыл.

Вэралан туныктышо-влак историк-влакын Христос нэргэн нымом возыдымыштлан пэшак ойгырэныт.

Нуно мэмнан ойлымылан калык ишанаш ок тўнгал манын лудыныт, сандэнэ тўрлө шойам погэн документ-влакым ышташ тўнгалыныт. Ожно кызытсэ ганьэ кнагам типографийэш пэчэтлэн огытыл, кит дэнэ гына кусарэн возкалэныт, сандэнэ йэврэй историк Флавийын да Рим—Татситын кнагаштым кусарэн возымо годым, „поп-влак“ ышкэ гыч ўстарэн возэныт. Ты ўстарымышт нымат шотлан ок тол, тыдын кэлшыдымыжым кэрэк могай 4-шэ, 5-шэ группышто тунэмшат умлэн кэртэш.

Тэвэ мут гыч Иосиф Флавийын ик кнагаштыжэ тыгай ўстарымэ (йэшарымэ) уло:

„Ту жапыштэ, прамайак тудым йэнг манащ лийэш гын, пэш куго ушан Исус лэктын. Тудо пэш куго (чудэсний) паша-влакым ончыктэн, калыкымат туныктэн, чынлан пэш йывыртэн ишанэн, шуко йэнгым иудэй-влакым, тугак грэк-влакымат ышкэ вэлышкыжэ савурэн. Тудо Христос улмаш. Мэмнан ончылно коштшо йэнг-влак увэртармэ почэш, Пилат тудым (Христосым) крэсэш пудалэн шындымөнгат ончылтэн тудым йоратышэ-влак аптыранэн монь огытыл. Кумышо кэчыштэ тудо нунын дэкэ адак илышэ лийын толын, тыдын нэргэн, тугак моло тўжэмлэн чудо-влак нэргэнат йумын пророк-влак ончылтэнак шинчэн каласэныт“.

Ты корно-влакым возышо йэнгын Христосым йумылан шотлымыжо раш койэш. Тудын „чудо“ пашажланат ишана, тыгэ лиймөнгө сэрышэ йэнг христианин лийшашан. А историй ончыктыма гыч Флавий нымат христианин огыл улмаш, тудо пэл йазычник, пэл иудэй улмаш, тугак колэн.

Сандэнэ Иосиф Флавий тыгай мут-влакым ышкэ возэн ок кэрт. Адак тыдлэч посна учоный-влакат Флавийын пэрвой возымо кнагаштыжэ нылмышэ курым лэч ожно тыгэ возымо корно-влакым муын огытыл. Рим историк Татцит кнагаштат учоный-влак тыгай шойамак муыныт.

Йумылан ишанышэ-влак Исус Христос пэш куго чудо-влакым ыштэн, тудын илышыжат чудо лиймаш-влак дэн эртэн маныт. Тэвэ адак Исус Христосын крэсэш чонжо лэкмэ годем мландэ чытырнымаш лийын, ик жаплан кэчэ йомын, „чэркыштэ кэчышэ чарша кўшычын ўлкө шумэш коктытэ кушкэдалт волэн; мландэ сургалтын, кўй-

влак тыгызланэн шинчыныт, шугар-влак почылтын-ныт, шуко колышо свѣтой-влак илыж киньэлын-ныт 6 шагат гыч 9 шагат мартэ пүтынъ мландэ кумдыкэш пичкэмыш лийын (Матфэй возымо йэвангэлий).

Ту жапыштэ пэш луман Рим учоный Плиний Старший илэн. Тудо пүртүсышто мо лийын шогымым пэш сайын лончлын „Йэстэствэнный историй“ луман кнагам возэн. Ты кнагаштэ жаплан кэчэ пэтыралтмэ нэргэн лумын ик глава возымо, тугэ гынат, сэдэ 6 шагат дэч 9 мартэ лийшэ пүтынъ мландэ умбалсэ пичкэмшалтмым тудо ик вэрэат каласэн огыл. Мландэ чытырнымэ нэргэнат ик нымат каласалтын огыл.

Адак ик учоныйат, ик историкат Исусын „чудэсний“ пашашт-влак нэргэн ик мутымат каласэн огыл. Чынжым каласаш гын, туньаштэ тугай лиймаш, дэнэ „чудэсний“ паша-влак ныгунамат, ныгуштат лийын огытыл.

ИСУСЫН ИЛМЫЖЫМ ЙЭВАНГЭЛЬ-ВЛАК ОНЧЫКТЭН ОGYT КЭРТ.

Исусын илымыжэ нэргэн палын ончыктымашым ты мартэ мэ нигуштат муын огына ул. Түрлө могырым историйым ончэт гынат, Исусын илымэ нэргэн нимомат муаш ок лий. Садланак, нимогай христосат укэ улмаш — манмылан йумылан ушанышэ-влак тыгэрак кычкырат:

— Кузэ укэ улмаш? Тудын нэргэн йэвангэлыштэ возымо вэт.

Науко (шанчэ) йэвангэль кнагам Христос илым ончыктышо кнагалан чотлэн ок кэрт. Йэвэнгэлыштэ түрлө йомак ойлымаш да монь гына возымо. Чыла йэвангэлыштат историй да гэог-

рафий шотышто ваш кэлшыдыман улыт. Иктышт ик тўрлын, вэсышт вэс тўрлын ойлат. Ты шотышто йэвангэль-влакым: „Росийыштэ куго богатырь-влак“ — Муромэтс Илья, Попович Альоша нэргэн да монь возымо руш кнага-влак дэн гына тагастараш лийэш.

Йумылан ушанышэ-влак йэвангэль нэргэн тыгэ ойлат: тудо йумын кнага, тудым Христосын ученикышт-влак коч йумо ышкэ возэн маныт. Чынжым ончэт гын, йэвангэль-влак пэш шуко улыт улмаш. IV курым тўнгалтышлан йэвангэль-влак списокэ коктыт улмаш. Ик спискыштэ 40, вэсыштыжэ 4 йэвангэль чотлалтын. Чылажат иктыжэ вэсыжлан кэлшыдымэ улыт. Йужо йэвангэлыштэ пэш кугын шойам возымо улмаш, тугайжым йумылан ушанышыланат пуэн огыт ул. Тэвэ мутлан, ожно Фома возымо улмаш. Ты йэвангэлыштэ Исусын йоча годсо илышыжым возымо. Исус йоча гонымжат чыла кэртшэ йумо улмаш манын, сэдэ кнагам возышэт ушандараш тōча. Воштылчык лэктэш вэт. Ты йэвангэлыштак Исусын койышланымыжым да осал улмыжым ончыктэн.

Ты йэвангэлым йумылан ушанышылан пуаш гын мо лийэш ильэ? Койышланышэ осал йочалан ушанаш тўнгалыт ильэ мо? Иктат ок ушанэ вэт.

Поп-влак тидьн нэргэн пэш шуко шонэныт. Очыни ийа-влак калыкым ондалашлан ышкэныштын ийа йэвангэлым коклашкэ чыкэныт манын, нуно шонэн луктыныт. 325 ийыштэ Никэй олаштэ чэркэ погынымашыш (собор) 318 йэпископ погынэныт. Пэш кужын учашымōнгō, сэдэ ваш кэлшыдыман да куктэшан йэвангэль-влак коклагыч ныл йэвангэлым гына ойырэн нанылыт: Матвэй дэч, Марк дэч, Лука дэч да Иоан дэч.

Тугэ гынат, ушанышэ-влак чарымэ йэвангльэ-влакым утларак лудаш тунгалыныт. Саднэн поп-влак сэдэ ныл йэвангэлы мйумо ышкээк ушандарэн пуэн маның, йомакым шараш тунгалыныт. Нуно тыгэ ойлэныт: „чыла йэвангэль-влакым чэркысэ алтарь йумак пыштэнытат, поп-влак йумытэаш тунгалын улыт: „йумо, чын йэвангэль-влакым алтарь умбак луктын пыштэ“! „Йумо, чын йэвангэль-влак алтарь умбак лэктын возышт“! Йумылтэн-йумылтэнытат, пуйто нинэ ны йэвангэльэт алтарь умбак лэктын возыныт. Гулэч вара нинэ ныл йэвангэль-влакым йумылан ушанышэ-влак чынлан шотлаш тунгалыныт“.

Моло йэвангэль-влакым лудаш ок лий манаш тунгалыныт. Лудаш лийдымэ йэвангэлым вэрэштыныт гын, тудым йулатэныт.

Поп-влак ныл йэвангэлым вэлэ ойырэн налыныт гынат, ваш кэлшыдымаш да куктымаш туштат пэш шуко уло, тидым изи йочат палэн кэртэш. Кэрэк кōат Исусын ачажым, кочажым да монь палынэжэ вэт. Чынак Исусын ачажэ, кочажэ кō тугай улмаш? Йэвангэль-влакым лудат гын, мом ужат? Тэвэ мо койэш: „йумо-кўм тўсан: йумо-ача, йумо-эргэ, йумо-свāтой шўлыш. Тыгай туныктымаш ожно ильэ. Исусыжо вара кō улмаш? Йумын эргэ улмаш манын, йэвангэлыштэ возат. Ачажэ кō? Йумо-ача лийшаш вэт. Ончэт гын, Исус свāтой шўлыш дэч шочын манын, йэвангэлыштэ возалтын. Тыжэч мо лэктэш? Иктэ дэч шочын, вэсым „ачай“ манэш. Икканаштэ кок ача. Тыдэ вэлэ ок ситэ, Исусын кумышо „ачажат“ улмаш. Лука возымо йэвангэлыштэ тыгэ ойлалтэш: „Исуслан 12 ий тэммōнгō, ачаж дэн аважэ тудым чэркышкэ нангайэныт. Мōнгэш толмышт годым ала кушан йочашт йомын кодын. Нуно

ышкат шижын огыт ул. Пэш чот кычалаш тунгалынытат, кум кэчэгыч чэркыштэ вэрэштыныт. Исус туныктышо-влак коклаштэ колыштын да йодыштын шинча улмаш. Ужмөнгө Марья Исуслан тыгэ каласэн: „Эргым, молан тыгэ ыштэнат? Тэвэ тыйын ачат дэн коктын мэ пэш йөсланэн тыйым кычална“. Марьям йумылан ушанышэ-влак „йумо ава“ маныт. Марья ышкэжэ Исусын ачажэ Осып манэш.

Исусын кочажэ шотыштат тыгак куктымо. Матвэй возымо йэвангэлыштэ Исусын кочажэ Иаков улмаш маныт, Лука возымо йэвангэль тудын кочажэ Илья манэш.

Исусын шочмыжмөнгак Иосиф „аза дэн тудын аважым налынат, йұдым йэгипэтыш кайэн, тушто Иродын колмэшкыжэ илэн“ — тыгэ Матвэй возымо йэвангэлыштэ ойлалтын. Лука возымо йэвангэль йөршэш вэсым, тыгэ ойла: Иосиф дэн Марья ышкэ азашт дэн эртак ик вэрыштэ илэныт, шочмыжмөнгө изиш лийынат азам чэркышкэ нангайэныт. Тушан (чэркэш) шонго Симэон тудым ваш лийын. Тидын лүмэш христийан-влакын „Сретение господне“ манмэ пайрам ышталтын.

Тыгай вашкэлшыдымашым йэвангэлылаштэ пэш шуко муаш лийэш. Адак Исусын туныктымыжат йэвангэлылаштэ пэш куктэн ончыктымо. Ик йэвангэлыштак, коклан ик вэлыжыштак Исусын мутшо ваш-ваш кэлшыдымэ улыт. Матвэй возымо йэвангэлыштэ ик вэрэ Исус тыгэ ойла: „тынысым (порым) ыштышэ-влак пийалан улыт, нуно йумын эргэ манын лүмдалыт“, адак „осаллан ваштарэш ит шого“. Садэ йэвангэлыштак Исус тыгэ манын: „тыныс илышым огыл, мый кэрдым кондаш толынам“ адак „кэрэк могай пушэнгат,

пайдам ок кондо гын, тудым руат да, тулышко кудалтат“ манын каласымэ.

Тыгэ лэктэш: ик Исусак кок сэмын ойла: шып илышэ тыныс йэн-влак пийалан улыт манэш, варажым тудо кэрдэ дэн толынам, вэс түрлын каласаш гын крэдалаш толынам манын, ойла. Ик вэрэ Исус тушманлан ваштарэш шогаш ок күштө, вэс вэрэ: кө дэч пайда ок лий гын, тудым пытараш күлэш, манэш.

Тыгай вашкэлшыдымаш йэвангэлыштэ шуко уло. Тыдэ чылажат иктым ончыкта: йэвангэлым түрлө йэн-влак ыштэныт, түрлө жапыштэ, түрлым шонэн возэныт.

Адак йэвангэлылаштэ вэс түрлө историй да географий шотышто вашкэлшыдымашат, куктэшат пэш шуко уло. Тэвэ: Исус назарэт олаш шочын манын, йэвангэлыштэ ончыктат. Ту жапыштэ тыгай олажат йөршэш укэ улмаш. Рим кугужа-влакын вуйлатымэ жапымат йонгылыш ончыктат.

Чынжым манаш гын, йэвангэлыштэ ожнысо йомакым, ойлэмашым, түлэч моло шонэн лукмым гына погымо. Нинэ йэвангэль-влак Исус илэн манын ушанышашлык лончылэн пырчат ончыктэн огыт кэрт.

ХРИСТОС ЛИЙЫН МО?

Ойлымына гыч мо лэктэш? Исус Христос дэик сэрымэ ластыкат, нимогай настат кодын огыл. Ту жапысэ ик историкат, учоныйат, писачылат Христос нэргэн, тудын илышыж нэргэн ик мутымат огэш ойло. Йэвангэлыштэ гына Христос илымэ нэргэн возат. Йэвангэль кнага Христос илышым ончыктышо документ нигузэат лийын

ок кэрт. Нимогай Христос нигунамат лийын огыл, тудын нэргэн шонэн вэлэ лукмо. Учоный-влак тыгай тунг мутым ыштаг. Христос нэргэн ойлымашыжат ожнысо түрлө йомак гыч вэлэ лэктын. Йомакшымаат чойа йэнг-влак гына шонэн луктыныт.

Христосын лийдымыжым науk вэс сэмынат ончыкта. Пүтынь калык вэрам тунэмшэ, тудын историйжым тажастарэн шымлышэ науk тидым ончыкта. Пэш ожнысо калыкынат „Христос шочмо“ дэч ончыч тыгай ойлымашышт-влак улыт улмаш. Нунынат утарышэ-Исус гайак ышкэныштын утарышэ йумышт нэргэн ойлымашышт лийын. Йэвангэлылаштэ Христос нэргэн возымо сэмынак тошто утарышэ йумо-влакат шочыныт, калыкым туныктэныт, йөсланэныт адак ылыж кыньэлыныт. Йэгипэтыштэ тыгай йумо Гар, тудын аваже Изида улмаш. Финикийышэ — Таммуз, Пэрсийыштэ — Митра, тулэч молат. Чыланат нуно лийдымаш гай шочыныт, чыланат нуно тугак чудым ыштылыныт, уло койышыштат Христос гайак лийын. Кызытсэ мартэ кодшо сүрэтышт чыланат Христос сүрэт гайак улыт.

Йэвангэлышэ Христос нэргэн возымо путыракшым будда нэргэн возымо дэнэ тагал толэш (кэлша). Будда — индус, китайэтс, монгол-влакын йумышт. Буддизмым Зэйдэль профэсыр йатыр ий тунэмын. Будда нэргэн тудо тыгэ воза:

Будда — капан лийшэ ¹⁾ йумо. Адэмэ шотышто — тудо кугыжа тукым гыч лэкшэ. Тудо лийдымаш гай шочын. Тудын шочмыжо лүмэш пэш куго пайрамым ыштэныт. Йумо да кугужа-влак угыч шочшылан вуйым савэныт, тудлан пөлэким кон-

¹⁾ воплотившийся

дэныт. Ик тошто брамин (поп) тыдэ чыла тушманым пытарышэ манын, каласэн. Мландэ ўмбалнэ тыныс илыш да куанымаш лэктын. Рвэзэ буддам пушташ шонышат лийын, тудым пэш онгай утарэнытат, чэркышкэ пуртэныт. Ачаж дэн аважэ пэш чот лүдын латкок ийаш йочам кычалыт, тудым лач поп-влак коклаштэ муыт. Йочан куго йэнг койышыжо лэктын, туныктышо влак дэч утларак шинчаш тўгалын, тудым шинчымашыжэ ий йыда шукэмэш.

Тудо пўтым куча, пушташ шонышо-влак дэч утаралтэш. Тудо энгэрэш крэслалтэш. Ик браминын учэникышт-влак тудын дэк вончат. „Мыйын почэш ошкыл“ манын тудо ўжэш. Латкок учэникшэ коклагыч кумытшо примэрым ончыктышо улыт, иктыжэ орадэ. Учэник-влакын тошто лўмыштым вашталтымэ.

Туныктышо гай лийын, будда сай илыш нэргэн ойла, чыла шомакшат христосын туныктымыж гайак улыт.

Тудо ышкэж нэргэн шочмэм дэч ончычак илэнам манын, туныктэн. Колшашыжым шижынат, тудо пыл лонгашкэ пөртылам (мөнгэш кайэм) манын каласэн. Пытартышлан ойлымыжо годем тудо учэник-влакым ўшандара, нуным аралаш мутым пуа, пўтынъ тўнья шаланымэ жап шуэш манэш. Буддан йумо гыч лэкмыжым түрлө чудо-влак ончыктат. Тудо вўд ўмбач коштэш, моло чудымат ыштылэш. Столитсышкэ пура да пэш онгай лийын кола. Колымыжо годем мландэ чытыра, кэчэ йөраш төча, тўнбан тўрышт-влак йўлат пылгыч кўй вола. Христос сэмынак, будда тамыкышкэ (адышкэ) пура да пылпомышко кўзэн кайа“.

Ты возыма гыч будда шомакым луктын кудалташ гын, ала Христос нэргэн, ала будда нэр-

гэн ойлымыжат палэ ок лий. Будда нэргэн тунык-
тымаш (Буддизм) Христос нэргэн туныктымо
дэч 500 600 ий ожно лэктын.

Тышэч мэ мом ужына? Христос нэргэн ойлы-
маш чылажат түрлө калык вэра гыч налмэ. Ож-
нысо калык ий йэда пүртүс вашталтым умылэн
кэртын огылат, чылажымат йумо ышта, утларак-
шым кэчэ йумо ышта манын шонэн. Тэлым кэчэ
вашталгмаш (кэчэ шуйна, йүд күчыкэмэш) го-
дым кэчэ угыч шочмо гай койэш. Садлан тошто ка-
лык ты кэчым пағрамлан чотлэн. Шошым, пүр-
түс ылыжмэ го-дым тошто калык ышкэ йумыжын
колымо да шочмо пайрамжым ыштэн. Тошто ка-
лык ышкэ йумыжым лийын кэртдымэ адэмылан
чотлэн. Ты йумо шочэш, ындыралтэш, кола адак
угыч ылыжэш манын шонэныт. Тэвэ йумо нэргэн
тошто калык кузэ шонэн. Тидын нэргэн пэш
шуко ойлымаш лэктын. Нинэ йумо-влак дэч ка-
лык йорло гыч, кул гыч сулаш сөрвалэн йодын.
Утарышэ (сулышо) йумыланат кэчэ йумак чот-
лалтын. Будда, христийан, моло вэра-влакат тыгак
лийыныт. Христос нэргэн туныктымаш Рим ку-
гыжаныш шаланымэ жапыштэ лийын. Кул шоты-
што илымылан лийын шэмэр калык коклаштэ
утарышэ христослан ұшанымаш лэктын. Шэмэр-
влак ожно ылышым сайэмдаш корным муын
огытыл. Садланак нуно ылыжшэ йумо уэш толэ-
шат, утара манын шонэныт. Тыгэ ұшанымаш
эксплотатыр класлан пэш чот полшэн. Пойан-влак
йорлым тугэ лыпландарэныт, нуным клас кучэ-
далмаш гыч корангдэныт адак чыташ да шып
илаш туныктэныт. Христос 100 ий гыч толэш
манаш тўнгалыныт. Тудо 1000 ий гычат толын
огыл, нигунамат ок тол. Христос толэш манмэ
чылажат шонэн лукмо вэлэ.

Йумыдымо-влак йумылан ушанышэ-влаклан ты нэргэн ойлаш тунгалытат, ушанышэ-влак: Российыштэ вэлэ Христос укэ манмым колат, касвэл элласэ калыкын культуржо кұшнырак гынат Христан ушанат, маныт.

Культур түрлө лийэш. Тэкник шотышто наукум налына гын мэ чынак шойбылан кодынна. Йэстэстийэннэй дэн мэр наукум нлаш гын, ты шотышто мэмнан эл эн ончылно, культуржат эн кұшнө. Дарвинын тьэорийжэ вэра кнага (священное писание) ваштарэш кайа. Садылап Амэриказыштэ Дарвин нэргэн ойлашат эрыкум огыт пу. Касвэл элласэ учоный-влак шукушт капиталлан пашам ыштат. Нуно историй дэн мэр илыш гыч наукум кожат. Пойан-влаклан тугай наук пайдалэ огыл вэт. Христос нэргэнат тыгак ыштат, наук ваштарэш кайат.

Тугэ гынат, вэс кугыжанлаштэ христиан илышым шымлышэ учоный-влакат улыт. Йэвангэлыштэ онычктымэ Исус нигунамат лийын огыл— нуно маньт. Нинэ учоный-влак кокла гыч прансуз Дьупуиым, нэмыч Бруно Бауэрым, Бэрлинысэ профэсыр Дрэвсым, польшо писачыл Нэмойэвскийым адак молымат каласаш лийэш. Христос дэн йумылан ушанымашым укэлан чотлышо коклаштэ поп-влакат улыт. Мутлан Амэриказысэ йэпископ Брауным каласаш лийэш.

МОЛАН (ИЙКЭЧЫМ) ЖАПЫМ „ХРИСТОС ШОЧМО“ ГЫЧ ЧОТЛАШ ТУНАЛЫНЫТ.

Йумдымо-влак дэч пэш чұчкыдын тыгэ йодыт: Христос укэ улмаш гын, молан вара жапым „Христос шочмо“ гыч чотлат?

Ты йодмашлан кажнэ йумыдымо вашмутым раш пужо. Жапым „Христос шочмо“ гыч чотлы-

мым кугэшнышэ поян клас шонэн луктын. „Христос шочмо“ гыч чотлаш тўнгалмэшкэ Йэвропын йужо эллаштыжэ Рим олам ыштымэ жап гыч чотлэныт. Тугэ гынат, тыштат наук дэн кэлыштарымэ огыл. Рим олам ыштышэ Ромул дэн Рэмым ава пирэ пукшэн куштэн маныт.

Тошто кугужан Росийын пычкэмыш йаллаштыжэ ййдалыкым „прансуз“ гыч (Наполэон лийшэ сар жап гыч) чотлат ильэ. Йужо вэрэ Сэвастополь сар гыч, куго пожар лийма гыч да монь чотлымашат лийын. Йужо тошто кнагаштэ, коклан йужо вэрлаштэ ййдалыкым библий почэш тўнья ыштыма гыч чотлат. Тыгай чот дэн кызыт 7939 ий кайа. Мэмнан илымэ мландына миллионло ий ила манын, наук млана ончыкта.

Йэвангэльлан пырчат ушанаш ок лий вэт. Тидым мэ ончычак ужна. Сэдэ ушанаш лийдымэ йэвангэль-влак почэш VI курымышто Дионисий лўман ик монах тыгэ чо лэн луктын: Рим ыштымэ дэч вара 753 ий, 25-шэ дэкабрыштэ Исус шочын манын. Дионисий ышкэ чотлымыжын Римысэ папалан намийэнат, ййдалыкым „Христос шочмо“ гыч чотлаш тўнгалаш канашым пуэн. Кугэшнышэ поян клас тидлан пэш куанэн, тидын дэн кэлшэн да пэнгыдэмдэн. Мо кузэ от куанэ, тудо Христослан ушанымашым вийангда вэт. Касвэл Йэвропышто тыгай чотлымаш 720 ийыштэ тўнгалалтын, а Росийыштэ Пётр I годым, 1700 ий гыч чотлат. Дионисийын чотлымыжым учоний-влак тэргаш тўнгалынытат, ты монахэт пэш кугын йонгылыш чотлэн улмаш. Йэвангэлыштэ Ирод кугужа Исусым пуштын манын ойлат. Монах чотлымо дэн ончаш гын, Иродшо Исус „шочмо“ дэч йатыр ожно колэн улмаш.

Ийдалык чотлаш тунгалмым йоршэш шонэн лукмышт тыжэч раш койэш. Шэмэр калыкын историйыштэ лийшэ эн куго вашталтмашыж гыч ийдалыкым чотлаш гын вэлэ чыныш лэктэш. Тыгай илыш вашталтмашым окчабр рэволютсо ыштыш, тудо пролэтар диктатур жапым да сотсиализм ыштымэ жапым почо. Мэмнан элыштэ ийдалыкым тывэч чотлымаш тунгалалтын, туньямбал пролэтар рэволютсо сэнгымонгө чыла эллаштат илышыш пурталтэш.

„ХРИСТОС ЧЫТЭН, МЛАННАТ ЧЫТАШ КҮШТЭН“.

Христос нэргэн йомак чыла шэмэр калыклан куго энгэкым конда. Тудо ушанышэ-влакын вуйышкышт, күлдымб торым шүшкэш, шэмэр калыклан культур нолтышашым чара. Адакшым Христос нэргэн куктымаш эксплотатыр-влаклан пэш пайдалэ. Нунылан оза лийын шогымыштым вийагдаш шэмэр калыкым ындырашышт полшэн шога.

Осаллан ваш шогыдымаш нэргэн туныктымо Христос вэран тунгжө лийэш. Йэвангэлыштэ тыгэ возымо: „осаллан ваш ида шого, манын тыланда мый ойлэм. Кө тыйым пурла шүргэт гыч пэра гын, тый тудлан шолажымат пу. Кө тыйдэнэт судитлалташ шона, тыйын тувырэтым налнэжэ гын, тудлан умбал вургэмэдымат пу. Мый тыланда ойлэм: ышкэндан тушмандам йоратыза, тэндам вурсышылан (шудалшылан) сугуным пуза, тэндам ужын кэртдымэ йэнлан йодмыжым пуза, тэндам мускылшо да поктышо адэмэ вэрч йумылан кумалза“.

Христос вэра шэмэр-влакым чыташ да шып илаш туныкта. Ты шотышто орланышэ Христосын сүрэтшэ утларак тужвак луктылтэш. Йумо

ышкэ, чыла кэртшэ йумо, ышкэак пэш шуко нэ-
лым, йөсым чытэн. Тудым кырэныт, тудын ум-
бак шүвэдэныт, крэстэш пудалэныт, онжым шү-
тэныт, тудо чылажымат чытэн, маныт.

Тидэ чылажат кёлан күлэш? Шэмэр-влакын
йэнг шомакым колыштын, күчызё гай йөсланэн,
чытэн илымышт кёлан күлэш? Вашмут паллэ: кё
эксплотатсэ дэн ила, кё йэнг вүрым йүэш, йэнгын
ындыралтмэ дэн пойэн ила—тудлан тидэ күлэш.
Тэвэ молан пойан-влаклан Христос күлэш. Поп-
влак Христосым ончыктагат, тыгэ ойлат: „Христос
чытэн, мланнат чыташ күштэн,“ маныт. Поп ыш-
кэжэ ок ындыралт, тудым буржуазий чот пукша,
шэмэрлан гына ындыралташ вэрэштэш.

Шэмэр-влак Христосын сугыньжо почэш кай-
ат ильэ гын, нуно нигунамаат эрыкышкэ лэктын
огыт кэрт ильэ. Помэшык крэстйаным пызырэн
илэн, фабрикант-влак пашазэ калык вүрым йүын
кийэныт. Пашазэ дэн крэстйан-влаклан Христос
вэра туныктымо почэш ышкэныштын тушман-
ыштым йөраташ, шүргё дэн тупым кыраш пуаш,
ышкэныштым казаматыш пэтыраш, лүйэдаш пуаш
күлэш ильэ, ужат.

Эрэ тыгак лийэш ильэ гын, мэмнан нигунамаат
окчабр рэвольютсына ок лий ильэ, пойан кугужа-
ныш нигунамаат ок пытэ ильэ. Тэвэ молан пойан-
влак Христос вэрч чот шогат, тэвэ молан нунын
вэран (рэлигийын) шэмэр калыклан зийаным кон-
дымыжым умландаршэ-влакым ужмышт ок шу.

Шэмэр калык Христос вэран да моло түрлө
вэранат туныктымыжын клас шотшым утыр па-
лэн, умылэн шога. Поп дэн сэктант-влак ышкэ
пашаштым тидлан кэлыштарэн ышташ тыршат.
Нуно Христос сотсиалист, рэвольютсионьэр, ын-
дыралт илышым аралышэ улмаш манын ойлаш

тунгалыныт. Мэмнан элыштэ капиталын власшэ пытэн. Садланак мэмнан дэн поп да сэктант-влак тыгай шойам талын шаркалаш төчат. Шукэртэ огыл баптист-влакын рүдө Совэтышт ышкэ организатсыжлан тыгай сэрмашым колтэн: „Йумыдымо-влак дэн учашымэ да кутыρμο годым, Христос шэмэр йэш гыч лэкшэ улмаш, тудын аваже кустарын удыржө, ачаже Иосиф-плотныйк улмашманын ойлыза“.

Арам гына нуно тыршат! Шэмэр-влакым тыгай шойа дэн нуно ондалэн огыт кэрт. Йумдымо-влак тыгай шойа йомакым пэш куштылгын тўжвакэ луктын кэртыт. Йэвангэлыштэ возымо шонэн лукмо Христос рэволютсионьэрат огыл, ындыралтшэ вэрч шогышат огыл, Христос нигунамат лийын огыл. Тидым йумыдымо-влак раш ончыклат. Шола шўргым кырат гын, пурла шўргымат пуаш кўшта, вара тыдэ ындыралтшэ калыкым аралышэ адэмэ мо? Виноград пакча оза ышкэ пашазышт влакым пашам шагал ыштымыштлан наказатлэнат, Христос тудым моктэн каласэн. Тидэ вара ындыралтшым аралымаш лийэш мо? „Кугужанлык кугужалан, йумылық йумулан лийжэ“ манын, сэдэ Христосэт кычкыра. Вара тыдэ могай рэволютсионьэр? Умылтармэ дэч поснат раш койэш!

Христос нэргэн шойам шаркалмэ ваштарэш йумдымо-влаклан шэмэр калык коклаштэ умландармашым шараш чот пижман. Исус адак ик кана (уэш) тўнья ўмбаке толэш манын, поп-влак шэмэрым олталат. Ты олталмаш путырак осал. Шэмэр-влак илышым ышкэак сайэмдэн огыт кэрт, сай илышым кокымшо кана толмыжо годым Исус вэлэ пуа. Капиталист элласэ пашазэ дэн крэстйан-влак кызытэш чыгыза, рэволютсым ида ыштэ маныт,

Тэвэ поп-влак мом шара! Исус вэлэ пуйто илышым сайэмдэн кэртэш. Мэмнан элыштэ тыгай Христос кондымо рай дэн „вэс“ тунья нэргэн йомаклымаш ушанышэ шэмэр-влакым сотсиализм вэрч кучэдалмэ гыч коранда.

ХРИСТОС ШОЧМО (ШОРЫК ЙОЛ) ПАЙРАМ КОЛАН КУЛЭШ?

Христос шочмо кэчэ ушанышэ калыкын эн куго пайрамжылан шоталтэш. Ты пайрам годым ушанышэ калык шукуж чэркыш кумалаш кош-тэш.

Туньяштэ ныгунамат Христос лийдымым, тугак йумын укэлыкшым науко ала кунамак патэн налын. Науко чыла вэрамат калык ангыртышэ опиумлан шотла. Науко туныктыма гыч мэ вэран эксплоататыр-влаклан полшымыжым ужын шогэна. Шэмэр калыклаң — йорлылан, батраклан, колхозниклан, тугак пашазыланат вэра зийан дэч посна молым нымомат ок кондо. Чынак, йумылан ишанышылан вэра могай пайдам нуэн кэртэш? Тудын илышыжым сайэмдэн кэртэш альэ укэ? Укэ, ныгунамат сайэмдэн ок кэрт.

Вэра калык тазалыкым аралэн кэртэш альэ укэ? Укэ, ок кэрт, түрлө йула койышыж дэн (крэс, кидым шупшалмэ да монь) чэрым вэлэ шара. Пасу шурно лэктышым кугэмдэн крест-йаным шужымаш дэч аралэн кэртэш альэ укэ? Укэ, ок кэрт. Йулвуд кундэмыштэ лийшэ шужэн ийым чыла йэнгат пэш раш шарна: пэш тыршэн кумалшэ-влакланат вэра ыш полшо. Ты ийлаштэ пэш тыршэн кумалшэ-влакат колэн пытышт. Ты каласыма гыч ындэ раш палэ: шэмэр илышыштэ вэра нымогай пайдамат, тулэч моло сай йө-

Нымат пуэн ок кэрт; ончыко сай илышым ыш-
тышашым гына пӧлэн шога.

Вэра кулаклан вэлэ совэт влас ваштарэш ку-
чэдалашыжэ полша. Шэмэр калыклан сай илы-
шышкэ лэкташыжэ нымогай йумат ок полшо.
Тудо ышкэ вийжэ дэнэ вэлэ ышканжэ поро илы-
шым ыштэн кэртэш. Ты шотышто Итэрнатионал
мурышто каласымэ тыгай мут-влак пэш чынэш
толыт „Иктат мэмнам огэш утарэ — йумат, ку-
гыжат вийан йэнгжат, мэмнан йӧршэш утаралтш-
ашна лачак шкэнан кидыштына“...

Кумалтыш мурышто вара могай мут-влакым
колына. Шорык йол годым чэркыштэ тэвэ тыгэ
мурат. „Моктыза йумым мландэ умбалнэ тыныс
иыш пумыжлан“... Вара пумо тыныс илышыжэ
кушто?

ССР Ушэм дэч посна туньямбал кумдыкэш
шэмэр калык буржуазий кидыштэ орланэн ила,
клас-влак коклаштэ вур йоктарэн кучэдалмаш
кэчын шарлэн шога.

„Христос шочмым“ пайрамлымэ ий гыч ийын
рэвольутсо вэрч шогышо пашазэ-влаклан куго
орлыкым конда Вэра лум дэнэ эксплуататыр (бур-
жуй)-влак пашазэ калыкым тужэмлэн луйкалат.
Тыгэ нуно вэрам йэнг вур йуын илашышт пол-
шыктат.

КЛАС ТУШМАН ВАШТАРЭШ.

Совэт Ушэмысэ пашазэ дэн крестйан-влак
поп-влакын йомакыштан ушанымыштым утыр
чарнат. Комунист партий вуйлатымэ почэш па-
шазэ дэн крестйан-влак капиталист да помэшык
власым сумырышт, бэлогвардэйс-влакым йатыр
гана чактарышт, поп-влак ойлымо йомак гай рай-
ым огыл, туньямбалнэ чын волгыдо илышым—
сотсиализмым ышташ тунгальыч.

Ты ылышын тўнгалтышышкыжэ мэ шуынат улна. Паша укэлык мэмнан элыштэ йөршэш пытэн. Толто кугужан Росий дэн тангастармаштэ вичийашлыкын кумышо ийыштэ промышленос продуксийым кум кана утларак пуа. Йорло да кокла крэстйан-влак куго тўшкалэн колхозыш пурат. Чыла крэстйан озанлыкын пэлэ утлажэ сотсиалист корныш вончыш. Культур нолтымө пашаштаг пэш кугын ончыко кайэн улна. Пўтынэ эл мучко чыла туныктымо паша (всеобщее обучение) кайа, лудын возэн моштыдымаш чыла пытаралтэш. Школлаштэ политэхнизм ылышыш пурталгэш. Йоча йаслэ, эмлымэ вэр (бэльнитса), кочмо вэр, молат шуко ышталыт. ССР Ушэм шэнгэлан кодшо эл гыч ончыл тэхникан элыш савырна.

Сотсиалист элыштэ кулак, торгайшэ адак нэпман-влаклан вэр ок лий. Мучко колэктивлымэ нэнгызэш мэ кизыт кулак класым пытарэн толына.

Тошто нигуамат мөнгэш ок тол. Кулак, торгайшэ, нэпман-влак ышкэ пытышашыштым ужыт. Садлан нуно мылача врэдитлаш, сотсиализм ыштымашым кўрлаш тыршат.

Ышкэныштын пытышашым чыла элласэ импэриалист-влакат шижын шогат. Мэмнан озанлыкна пэш талын кушкэш, капиталист эллаштэ озанлык кэчын утларак шолдырга. Кызыт чыла капиталист тўныаштэ 35 мильйон утла пашадымэ калык чотлалтэш. Чыла эллашгэ пашазэ дэн крэстйан-влакын рэволютсо вэрч тарванымышт шарлэн толэш. Вашкэ нунат Совэт Ушэмысэ шэмэр-влак ганьак ышташ тўнгалыт.

Тэвэ молан капиталист-влак Совэт элым пытараш тыршат, мэмнан вичийашлык планнам кўр-

лаш төчат. Совет Ушэм ваштарэш нуно түрлө шойам шаркалат да интэрвэнсым йамдылат.

Чыла элласэ поп дэн сэктант-влак Совет Ушэм ваштарэш да пашазэ дэн крэстйан-влакын рэвольутсо вэрч тарванымышт ваштарэш шогат, импэриа ист-влаклан полшат. Римысэ папа католик-христйан-влак коклашгэ мыландэ умбалнэ йумын олмэштышыжлан шотлалтэш. Сэдэ папа ССР Ушэм ваштарэш „крэстовый походым“ ышташ төчыш. Кажнэ чэркыштэ, йумылан кумалмэ вэрлаштэ түрлө вэрам туныктышо поп-влакат пуйыштым пурын Совет Ушэм ваштарэш ойлат.

Мэмнан элыштат поп дэн сэктант-влак огыт малэ. Нуно шэмэр-влакым „антихрист“ дэн лудыктылыт, „йумо“ наказаньым пуа манын шойаклат, йал озанлыкым колэктивлымэ ваштарэш шогат, чыла туныктымым да совет власын моло пашажымат күрлаш төчат. Йоча-влак коклаштат нуно пашам чойан ыштат, түрлө пөлэк дэн ышкэ вэкышт шупшаш тыршат.

Йумыдымо-влаклан Христос нэргэн шойаклымым тужвакэ луктын моштыман. Түрлө вэра пайрам годым клас тушман-влак чойаланэн тушман пашаштым ыштат. Клас-влак коклаштэ вэра (рэлигий) нигунамат сай илышым ыштэн ок кэрт. Вэра эксплотатыр-влаклан гына күлэш. Вэра поро илышым ышташ огыл, контр-рэвольутсо пашам шукташ тыршэн шога.

Вич ийашлык планым ныл ийыштэ тэмэн, йал озанлыкым пугыньэк колэктивлэн, колхоз озанлыкым пэнгыдэмдэн, пашам сотсиалист йөн-влак дэн ыштэн, чыла шэмэр-влакым грамотлан туныктэн, „Христос шочмо“ пайрамлан да түрлө вэралан вашмутым пуэна. Рэлигий ваштарэш кучэдалмаш — сотсиализм вэрч кучэдалмэ лийэш,— тыдым чыла шэмэр калыклан шинчэн шогыман.

ВУЙЛЫМАШ

Мгр.

Христос нэргэн шинчымэ молан күлэш	3
Исус Христос дэч ик возымо ластыкат кодын огыл	4
Исус Христос дэч икнымогай памьатньыкат, икны- мо настат кодын огыл	6
Тошто саман годсо историк-влак Исус нэргэн нымо- мат возэн огытыл	8
Исусын ылышыжым йэвангэль-влак ончыктэн огыт кэрт	11
Христос лийын мо?	15
Молан (ийкэчим) жапым „Христос шочмо“ гыч чот- лаш тўнгалыныт	19
„Христос чытэн, мланнат чыташ кўштэн“	21
Христос шочмо (шорык йол) пайрам кўлан күлэш?	24
Клас тушман ваштарэш	25

100

5 1230

Акшә 10 ырш.
Цена 10 коп.
Л. 1

H Мар. л.
3-275

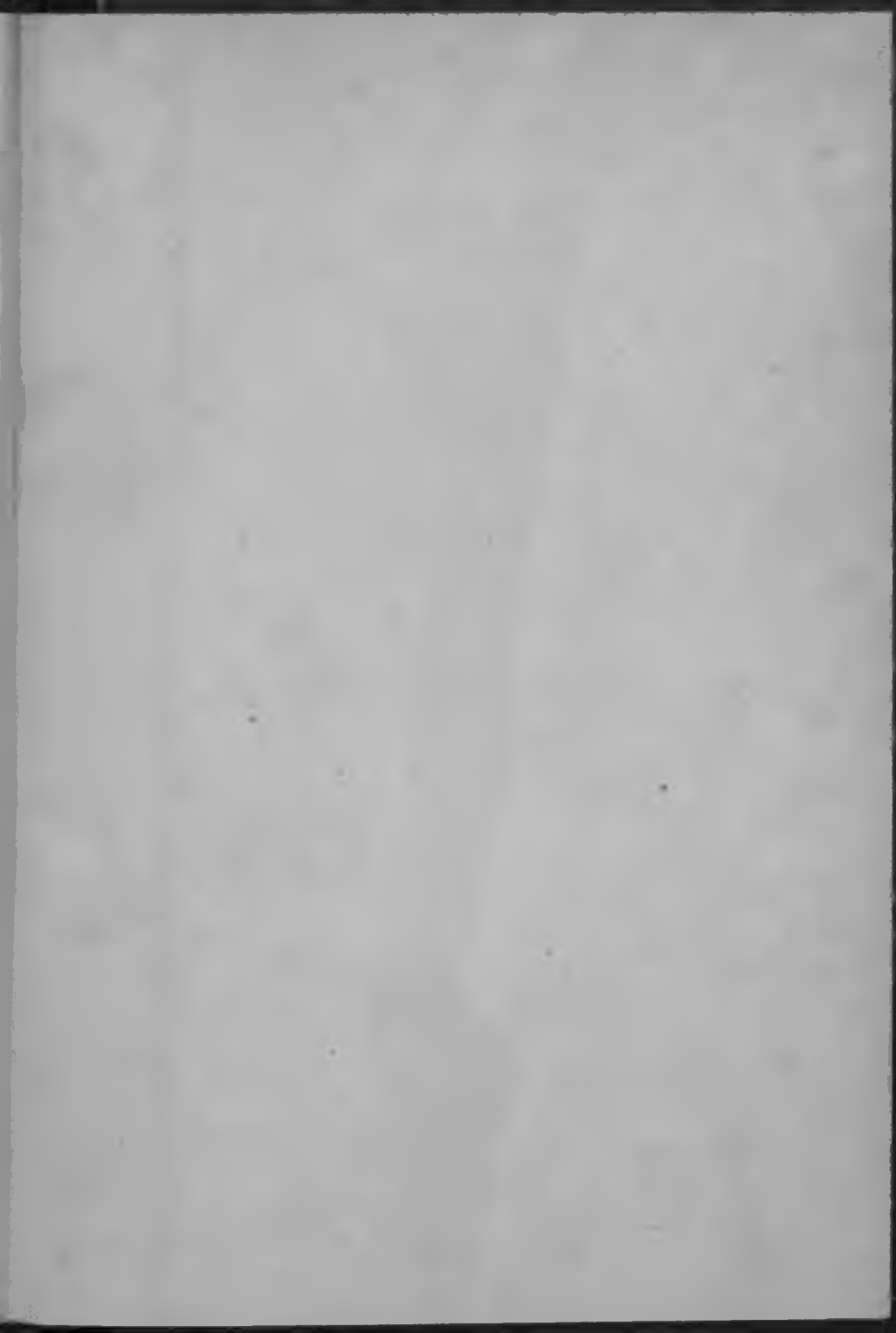

Н. АМОСОВ
СКАЗКА о ХРИСТЕ

На марийском языке
(восточно-луговое наречие)

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР
Москва, центр, Никольская, 10.

	Map.
1	3-275.